

ЗАХТЕВ

ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О ПРЕДЛОГУ ТЕМЕ
ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Шифра за идентификацију дисертације _____

Шифра УДК¹ (бројчано) 821.112.2(470+571).09 Reiser A.(043.3)

821.112.2(470+571).09 Kling O. A.(043.3)

821.112.2(470+571).09 Vormsbeher H. G.(043.3)

СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Молим да у складу са чл. 30 Закона о високом образовању и чл. 128 Статута Универзитета дате сагласност на извештај комисије о оцени теме докторске дисертације:

Назив дисертације: *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције*

Научна област УДК (текст): **руска и немачка књижевност**

Ментор (име и презиме, звање) **др Драган Бошковић, редовни професор**

(Навести пет потпуних референци за радове ментора из уже научне или уметничке области из које је тема дисертације

2015. „Цинизам медицине и лечење литературом“, *Теме*, Ниш, бр. 1/2015, стр. 263-273. (ISSN 0353-7919; UDK 61:172.4+82:2-468.6) **M24**

2014. „Случај 'Г. Домановић': поетички идеологизам и политички нихилизам“, *Књижевна историја*, Београд, год. 46, бр. 153, стр. 395-408 (УДК 82.163.41.09 Домановић Р. / 821.163.41:316.75 / ISSN 0350-6428) **M24**

2013. „Bez imena i znaka: Nihilizam Andrićeve figuracije mostova“, *Slavistična revija*, Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, 4/2013, str. 621-629. (UDK 821.163.41.09Andrić I. / ISSN 0350-6894 / SSCI/АНСИ листа) **M23**

2012. „Модернитет и генеза епифанија у прози Лазе Лазаревића“, *Књижевна историја*, Београд, год. 44, бр. 146 (2012), стр. 41-59. (УДК 821.163.41.09-32 Лазаревић. Л. ISSN 0350-6428.) **M24**

2011. „Историја и нарација, теорија и фикција“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, Матица Српска, Нови Сад, бр. 59, св. 1, стр. 31-43. (УДК 930; ISSN 0543-1220) **M24**

2011. „Политике српског постмодернизма“, *Наслеђе*, бр 21, Крагујевац, стр. 9-21. (ISSN 1820-1768 / COBISS.SR-ID 115085068 / УДК 821.163.41.02 ПОСТМОДЕРНИЗАМ) **M51**

2015. „Српска књижевност: јуче, данас, сутра“, *Значај српског језика и књижевности за очување идентитета Републике Српске IV: Будућност српског језика и књижевности у Републици Српској и процеси (дез)интеграција*, ур. Милош Ковачевић, Филозофски факултет, Источно Сарајево, Пале, стр. 57-72. [ISBN 978-99938-47-63-2] **M14**

2015. „УЗАЛУД: Поетичко место Бранка Миљковића у једновековној модернизацији српског песништва“, *Бранко Миљковић, ново читање* (Зборник са научног скупа одржаног у Нишу 14-15. јуна 2014. године), ур. Данијела Поповић, Филозофски факултет Универзитета, Ниш, стр. 275-284. [УДК 821.163.41.09 Миљковић Б. 82.09 / ISBN 978-86-7379-397-9] **M14**

Кратко образложење теме (до 100 речи)

Предмет истраживања у дисертацији је проблем традиције у савременој књижевности

¹ УДК - Универзална децимална класификација (налази се у библиотеци сваког факултета)

руских Немаца. Најпре се идентификују и дефинишу основни елементи савремених теорија традиције и идентитета, а потом се испитују аспекти историјског, културолошког и књижевног генерисања литературе руских Немаца. Проучавају се елементи засебности књижевности и културног памћења Немаца у простору руске културе и књижевности, али и односи литературе руских Немаца са немачком књижевношћу. Традиција се препознаје као проблемски предмет, који измиче постојећим концептима теорије књижевности, јер је историја књижевности и културе руских Немаца обележена неколиким прекидима. Дисертација треба да покаже каква се порука, која се форма културног и књижевног памћења, преноси упркос тишини, како одређене елементе културног памћења препознаје савремена књижевност, како их тумачи и развија. Основни корпус у дисертацији представљају прозна дела Олега Клинга, Александра Рајзера и Хуга Вормсбехера.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: **Александар Шуклин**

Назив завршеног факултета: **Институт за филологију и новинарство Тјуменског државног универзитета**

Одсек, група, смер: **Руски језик и књижевност**

Година дипломирања: 2010.

Назив магистарског рада, односно докторског студијског програма: **Доктореке студије из филологије (модул: Наука о књижевности)**

Научно подручје: **Филолошке науке (наука о књижевности)**

Година одбране: _____

Факултет и место: **Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу**

Број публикованих радова: (навести референце за три најважнија рада кандидата из уже научне области из које је тема дисертације)

1. Александр Шуклин, „О литературе российских немцев в тюменском регионе”, *Филологический дискурс: Вестник Института гуманитарных наук ТюмГУ. Вып. 10*, Тюмень, 2012, стр. 154-159. (ISBN 978-5-400-00733-0 : 1240.00 p.) **M14**
2. Александр Шуклин, „Образ Сибири в прозе российских немцев 1990-2000-х гг.”, *Вестник Тюменского государственного университета. Гуманитарные исследования. Humanitates*, 2016, Том 2, № 2, стр. 138-147. (УДК 821.112.2 + 821.161.1 / ISSN: 2411-197X e-ISSN: 2500-0896) **M52**
3. Александр Шуклин, „’Память культуры’ как теоретико-литературная категория”, *Вестник Тюменского государственного университета*, 2014, 1, стр. 187-189. (ISSN 1562-2983 / e-ISSN 1994-8484) **M52**

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: **Тјуменски државни универзитет, Тјумен, Руска федерација**

Радно место: **Координатор Тјуменског државног универзитета у региону Балкана**

ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ. 30 ЗАКОНА
О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ. 128 СТАТУТА УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ

У прилогу вам достављамо:

- Извештај Комисије о оцени теме;
- Одлуку научно-наставног већа факултета о одобравању теме за израду докторске дисертације.

Крагујевац
(место и датум)
18. 3. 2018. год.

М.П.

Декан Филолошко-уметничког факултета

Радомир Томић, редовни професор

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

ФИЛОЛОШКО УМЕТНИЧКИ ФАКУЛТЕТ - КРАГУЈЕВАЦ			
ПРИМЉЕНО: 28. 3. 2018			
Орг. јед.	Б р о ј	Прилог	Вредности
01	1009		

Наставно-научно веће Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу на седници одржаној 19. фебруара 2018. године (одлука број 01-552) предложило нас је, а Веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу на седници одржаној 14. марта 2018. године (одлука број IV-02-185/16) именовало у Комисију за оцену подобности теме за израду докторске дисертације *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције* кандидата **Александра Шуклина**. Част би нам била да Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Кратка биографија кандидата

Александар (Аркадиј) Шуклин рођен је 1. марта 1989. године у Тјумену, Руска Федерација. Основне академске студије, студијски програм Руски језик и књижевност, на Институту за филологију и новинарство Тјуменског државног универзитета уписује академске 2006–2007. године. Дипломира у јуну 2010. године и стиче звање дипломираног филолога (бакалавр). Мастер академске студије, студијски програм Руска књижевност, уписује академске 2010–2011. године на Институту за филологију и новинарство Тјуменског државног универзитета. Мастер рад под насловом *Концепт „домовине” у савременој књижевности руских Немаца* брани у мају 2012. године, завршава мастер студије и стиче звање магистра филологије.

Докторске студије на Институту за филологију и новинарство Тјуменског државног универзитета уписује 2012. године (програм Теорија књижевности), у оквиру којих стиче теоријско и аналитичко знање потребно за даљи научно-истраживачки рад. Докторске студије завршио је 2016. године. У школској 2015–2016. години студирао је на Филолошком факултету Универзитета у Београду као стипендиста Владе Републике Србије. Трећу годину Докторских студија на Филолошко-уметничком факултету уписује 2017. године, модул Наука о књижевности. Признати су му испити положени на Докторским академским студијама (смер Теорија књижевности. Текстологија) на Институту за филологију и новинарство Тјуменског државног универзитета.

Запослен је на Тјуменском државном универзитету као координатор у региону Балкана. Члан Руског савеза германиста од 2016. и члан Савеза преводилаца Русије од 2017. године. Основно поље интересовања колеге Шуклина, како наводи у биографији, јесте савремена књижевност руских Немаца, што потврђују и његова библиографија и пријава тезе.

2. Наслов, предмет и хипотезе докторске дисертације

За израду докторске дисертације кандидат Александар Шуклин предложио је тему *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције*. Предмет истраживања у оквиру докторске дисертације Александра Шуклина је, с једне стране, теоријски, књижевнотеоријски и културолошки, док је, с друге стране, снажно књижевноисторијски. Јер, препознат као предмет ове докторске тезе, појам традиција треба осветлити у хоризонту теорије и теорије књижевности. Кандидат се у вези са традицијом одређује у свом образложењу као према димензији подстицаја за стваралаштво. И књижевно и културно стварање препознаје се као озрачено преносом вредности из прошлости. Наслеђе прошлих вредности представља један од покретача књижевног стварања. У својој дисертацији Александар Шуклин треба да испита специфичности овога подстицаја, његове опште црте, али и измене у односу традиције и књижевног рада до којих долази према променама поетичких формација – ауторских и епохалних. Кандидат у свом образложењу показује да испитивање појма *традиција* није ослобођено потешкоћа, јер сам термин није једнозначан. Показана је, стога, једна мала историја разумевања појма у руској култури, према којој се уочавају извесна померања у схватању термина. Шуклин упућује на други том *Књижевне енциклопедије: Речник књижевних појмова*, објављен 1925. године, према коме се термин разуме „како у вези са наслеђем, које обједињује низ књижевних феномена који су се касније јавили, тако и у вези са резултатима таквог односа” (Диник 1925). Неколико деценија касније, 1972. године, теоретичар М. Н. Пархоменко настојао је да оцрта само културолошку основу појма *традиција*, скоро сасвим занемарујући рефелексе које овај термин остварује када се сагледа у подручју уметничке литературе. Овај аутор, сматра Шуклин, није препознао ни модел потврђивања традиције у књижевности, нити видове њеног постојања, али је уочљиво Пархоменково уважавање могућности сваког писца да доприноси, свесно и целисходно, развоју традиције.

Показујући колико је у 20. веку био снажан ничеански глас о антитрадиционализму, према којем се у научном пољу, пре свега у пољу књижевне теорије, установило осећање о излишности термина *традиција*, осећање о потреби отклана од традиције, Александар Шуклин ипак настоји да покаже и то се како овај појам мора испитати књижевнотеоријски. Истраживање би кандидат могао усмерити и према знањима о прошлости и историји унутар постмодерног хоризонта мишљења, будући да ће самеравање односа модернистичког и постмодернистичког вредновања историјског знања показати значајне разлике. У модернистичкој књижевности Хејден Вајт је читавао потребу за прекидом са прошлостју, како би се сви слојеви људског искуства испитали ваљано. Ипак, Умберто Еко је – а теоретичарка постмодернизма Линда Хачион у својој *Поетици постмодернизма* баш ту његову мисао афирмише – истакао да се историјска представа о прошлости не може уништити, будући да тај чин води тишини, већ да прошлост треба поново, иронијски посетити. Иронијски интонирана посета прошлости обликована је пре свега свешћу о томе да нема есенцијалне историчности, односно свешћу о семиотичкој условљености свега знања – сви знакови временом мењају своје значење. Савремена теорија књижевности, према кандидату, традицију препознаје као општехуманистички појам, чија се истина налази у културном памћењу и у континуитету. Шуклин показује у свом образложењу да се и онда када традиција није примарни предмет књижевних истраживања, о њој нужно говори. Ако се, на пример, саопштава о поетичком идентитету једне приповетке Достојевског, онда је неизбежно показати које се протореалистичке и реалистичке струје састају на месту тога идентитета. Наиме, проговор о поетичком формату приповедака Достојевског изискује да се унутар њих читају и неке теме нпр. конститутивне за француски реалистички роман, особито онај Балзака и Стендала. Овај пример Александра

Шуклина убедљив је модел говора о поетичким и духовним спонама унутар европског културног хоризонта, према којем је и потребно и веома изазовно испитати шта то у књижевности руских Немаца чини њену јединственост, како се та аутентичност њена огледа према доминантној, руској књижевности, као према оној у чијем се културном и језичком пољу остварује, а како према, у погледу традиције још важнијој, генеричкој, немачкој. Неопходно је зато, што Александар Шуклин у свом образложењу и означава, испитати статус традиције у немачкој књижевности. У германском књижевном и културном простору чита је комуникација са народним књижевним формама (Шуклин подсећа на раније увиде у то да је осећање народног барока специфично за Аустрију).

Средишњим циљем свога истраживања Александар Шуклин препознаје откривање књижевне традиције руских Немаца. Литература руских Немаца обухвата књижевно дело које су стварали Немци у Русији и у бившем Совјетском Савезу, као и етнички Немци који су из бившег Совјетског Савеза емигрирали у Немачку. Књижевно стварање ових писаца могућно је и потребно испитивати као аутентичну целину и стога што се, уз посебне рефлексе које ова литература има и према немачкој и према руској књижевности, њени аутори, без обзира на то у којој земљи живе након распада Совјетског Савеза, одређују као „руски Немци”. Аутор дисертације уочава у свом образложењу како проговор о књижевном делу руских Немаца утемељује самосвест књижевности стваране у оквиру ове заједнице: осећање њених писаца да јесу етнички Немци, али који пишу на руском језику. Овај хибридни формат осећања идентитета једне књижевности омогућава да се испита шта заиста јесте њена традиција, како се та традиција кроз време, зависно од историјских и културних промена, модификује, те шта је то што, као сусрет немачке и руске културе, немачке и руске књижевности, образује меморију те књижевности. Александар Шуклин назначавач да је заједница руских Немаца образована крајем 18. и почетком 19. века, када су се први Немци настанили на руској и украјинској територији, у подручју Волге, Придњестровља, на Кавказу, Зауралју и Алтају. У току првог века њиховог живота у Русији, Немци нису имали периодичку на свом језику, да би се тек у другој половини 19. века развила продукција текстова на немачком језику, код немачких издавача. На прелазу између 19. у 20. век аутори као што су Д. Куфелд, Ф. Бах, А. Лонрингер и Г. Луфт установили су основу, како у образложењу дисертације наводи кандидат Шуклин, руске немачке књижевности 20. века, утемељене на немачкој и руској класичној литератури. Крај тридесетих година 20. века и почетак Другог светског рата означавају улом у развоју немачке литературе у Русији. Шуклин посебно означава годину 1941. као ону у којој је укинута аутономија руских Немаца, што се испољило у затварању школа, издавачких кућа, института на немачком језику, у престанку рада немачких часописа, новина и позоришта, док су многи Немци били депортирани у Сибир и Казахстан. Извесно претрајавање немачке књижевности у Совјетском Савезу омогућено је тек утолико што су неки писци писали на руском језику, а њихови радови били објављивани у локалној руској штампи. Буђење књижевности руских Немаца након Другог светског рата уследило је тек после 1957. године, обнављањем немачког књижевног листа *Нови живот*. Као и у Југославији, после Другог светског рата, литература је била снажно идеолошки форматирана, опредељена, тематски и стилски, практичним циљевима нове историјске стварности. Средишња тема у књижевности руских Немаца у другој половини педесетих и првој половини шездесетих година 20. века било је учешће Немаца у социјалистичкој изградњи. Значајна културна померања десила су се у другој половини шездесетих година, када су у одређеним подручјима Совјетског Савеза покренуте дневне новине на немачком језику, немачке редакције у издавачким кућама, када су се и књиге почеле објављивати на немачком језику. Ово ослобађање немачке заједнице да себе изговори на свом језику

створило је културну основу за поетичке промене у развоју прозне литературе осамдесетих година 20. века. Александар Шуклин поетичку промену и продукцијски раст везује за осамдесете године, јер су се тада књижевни радови Немаца у Русији могли публиковати у књижевном алманahu *Хајматлихе Вајтен*, при московским новинама *Нојес Лебен*. Напоредо са увећањем књижевне продукције на немачком језику, јавља се и књижевнокритичка активност, а у Немачкој излазе први избори књижевних радова Немаца из Совјетског Савеза, чиме се стварају предуслови за њихову рецепцију ван самог Савеза, као и за сусрет књижевности руских Немаца са матичном, немачком културом. Почетак деведесетих година 20. века означава нову кризу у статусу немачке књижевности ван Немачке, јер су се распадом Совјетског Савеза Немци нашли у различитим, новоствореним државама. Услед тога су, напомиње Шуклин, контакти међу писцима који су некада припадали истом политичком пространству ослабљени, затварају се немачке редакције у издавачким кућама, умањује се пажња за немачку периодику (престаје са излажењем алманах *Хајматлихе Вајтен*), а многи писци емигрирају у Немачку. У Немачкој се реактивира књижевност руских Немаца, не тек на немачком, већ и на руском језику. Премда је ситуација у самој Русији неповољна, од средине деведесетих година се постепено стабилизује издаваштво на немачком језику. У овако оцртаној, веома нестабилној, историји књижевности руских Немаца Александар Шуклин управо деведесете године 20. века означава као време када у књижевности руских Немаца проблем традиције и значаја традиције за идентитет те књижевности постају књижевно атрактивни. То је деценија када се немачка књижевност у Русији консолидује, а у оном њеном делу који се ствара у Немачкој приметна је потрага за новом идентификацијом. Шта, отуда, традиција представља у књижевности руских Немаца поткрај 20. века, да ли је релевантна, шта као културно памћење обликује ту традицију, на који се начин она појављује у савременој књижевности – важне су перспективе на које запитаност аутора ове дисертације треба да исходује темељним одговорима.

Означени циљ дисертације претпоставља двоструки рад: не само сагледавање онога што јесте мрежа колективног знања, културе и књижевног рада уткана у историју руских Немаца, преко које се та историја и та заједница потврђују као јединствене, већ, пре свега, сагледавање вредности саме традиције у поетици савремене књижевности руских Немаца. Дакле, посреди је пре свега књижевнотеоријско испитивање традиције и начина њеног репрезентовања у савременој књижевности, као и испитивање њених генеричких функција у књижевној савремености. У својој дисертацији Александар Шуклин настоји да одреди принципе проучавања традиције у савременој теорији књижевности, да опише књижевност руских Немаца, како би показао актуелност теме истраживања, па да конкретним тумачењима представи поетику одабраних књижевних дела руских Немаца. Тумачење књижевних текстова Шуклин ће извести пре свега на нивоу тематско-мотивске структуре и просторних слика, као и на нивоу доминантних духовно-симболичких референци идентитета једног народа и његове књижевности. Основни корпус у изради ове дисертације представљају прозна дела три најзначајнија писца руских Немаца: Олега Клинга, Александра Рајзера и Хуга Вормсбехера.

У прозном стваралаштву Олега Клинга неколико је књига које ће кандидат опсервирати приликом истраживања, мада се књига *Неочекивани пејзаж* указује као најизазовнија са становишта теме дисертације, јер је у њој структура немачког идентитета најпотпуније одражена. У овој књизи Клинг приповеда о породици совјетских Немаца, у степским пределима Централне Азије. Шуклин у свом образложењу прецизира како су фигуре простора као завичаја, фигуре мајке и куће као основни знакови искуства дома, припадања и спокојства, елементи религије и језички обрасци основни предмет у

испитивању традијских уписа у књижевни текст Олега Клинга. Целокупна проза Александра Рајзера осветљава проблематику националног и културног идентитета руских Немаца, мада је прво Рајзерово прозно дело *Старо јеванђеље од Јована*, сматра Шуклин, најпогодније за дисертацију. Кандидат напомиње да је Рајзер по свом емигрирању у Немачку наставио да пише и на руском и на немачком језику – кандидат истиче Рајзерове књиге од 2001. до 2009. године – што изискује да се о традицији и идентитету једне књижевности говори са осећањем бројних динамичких услова. Књига *Старо јеванђеље од Јована* тематизује родне аспекте етничког идентитета руских Немаца. Од тројице одабраних писаца, најстарији и једини рођен пре Другог светског рата, јесте Хуго Вормсбехер. Његов роман *Наше дворштите*, из 1969. године, прво је, како Александар Шуклин наводи, књижевно сведочанство о трагичној судбини депортованих руских Немаца. Са становишта теме дисертације потребно је ваљано осветлити роман *Име ће повратити победу*, из 1975. године, збирку прозе совјетских Немаца *Очева кућа*, из 1989. године, збирку протестне поезије *Подземна звона*, из 1997. године, као и монографију *Ликовна уметност руских Немаца*, такође из 1997. године. Ипак, роман *Наше дворштите* најпотпуније је и естетски најубедљивије оцртао деликатност теме у основи ове докторске дисертације. Дело је два пута објављено, најпре на немачком језику 1980. године, а потом, 1983. године, у ауторском преводу на руски језик. Већ сама ова чињеница да је једна књига остварена у двоструком издању, на два језика, проведена кроз два различита знаковно-културна система, потврђује њену ексклузивност у подручју овог докторског истраживања. У српској књижевности постоји снажна свест о проблематици превођења књижевних радова који док остварују потенцијале тзв. матерње мелодије измичу превођењу на друге језике. Од Момчила Настасијевића, и његове матерње мелодије, до Војислава Карановића, и његове песме „Брод”, испеване на енглеском и српском језику, приметно је, у историји српске књижевности у последњих сто година, настојање да се мисли о разликама између „оригинала” и превода, тако и да се мисли о специфичностима онога што као традиција „матерњег” постоји у књижевности. У образложењу теме своје дисертације Александар Шуклин назначавача да ће приликом тумачења више пажње посветити тексту романа *Наше дворштите* на руском језику, будући да је руски језик, премда је Хуго Вормсбехер билингвални аутор, главни језик његовог стваралаштва. Опет, овај избор чини се решењем занимљивог истраживачког потенцијала, јер концепцију традиције руских Немаца, у целини немачког идентитета, треба сагледати као нешто одражено у руском идиому. Кандидат прецизира и то да је ова Вормсбехерова књига обликована и као аутобиографија, у којој се, причом о породици депортованој из немачких села на Волги у Сибир, открива трагизам судбине руских Немаца. Циљ докторске дисертације Александра Шуклина није да се представе књижевни опуси тројице писаца, већ да се изучи поетички релевантан проблем: традиција као проблемско место савремене књижевности руских Немаца.

Као основне **хипотезе** истраживања, кандидат Александар Шуклин износи оне претпоставке које су кључне да би се остварио свеобухватни приступ проблему тумачења традиције у књижевном стваралаштву руских Немаца. Истраживање је замишљено тако да буде остварено у оквирима следећих хипотеза:

- Проблематизовање теоријског мишљења о појму *традиција* и испитивање специфичних историјских, политичких, идеолошких и културних перспектива у формулисању идеје о традицији.
- Осветљавање начина модерног успостављања идентитета субјекта и колектива, ауторске и националне књижевности.

- Обележавање основних тематских, поетичких, језичко-стилских особина литературе руских Немаца.
- Означавање културолошко-историјског контекста и оних вредности у књижевности руских Немаца захваљујући којима се она успоставља као посебна национална књижевна традиција.
- Означавање дијахронијских и синхронијских, књижевноисторијских и поетичких веза са немачком литературом, захваљујући којима књижевност руских Немаца представља релевантан и пуноправан корпус немачке књижевности, који има свој особени тематски садржај, своју историју и своје књижевне категорије, мисливе како у контексту књижевног стваралаштва Немаца у Русији, тако и у контексту целине немачке књижевности.
- Осветљавање националне књижевне традиције руских Немаца као једног од основних видова културног сећања, што се испољава пре свега у фигурацији завичаја, домовине и дома, у представама мајчинских ликова, у особеностима језика и у религијском систему.
- Уочавање основних идентитарних парадигми и формулисање специфичних интерпретативних модела у вези са прозним књижевним текстовима три најзначајнија писца у хоризонту књижевног стваралаштва руских Немаца: Олега Клинга, Александра Рајзера и Хуга Вормсбехера.
- Позиционирање књижевности руских Немаца у руском књижевно-културном простору, којим се, осим тачака додира, откривају и значајне разлике (на нивоу тема, колективних наратива, реторичких облика, културних пракси), а најпре историјским контекстом узроковани прекиди, у односу на руску књижевност, као на доминантан књижевно-културни образац.

Предочене хипотезе представљају сажетак теоријског и хеременутичког хоризонта дисертације, на који се односе у претходној тачки означене напомене Комисије.

3. Подобност кандидата

Поред тога што су му признати испити положени на Докторским академским студијама (смер Теорија књижевности. Текстологија) на Институту за филологију и новинарство Тјуменског државног универзитета и што је, захваљујући томе, уписао трећу годину студија на Докторским студијама из књижевности на Филолошко-уметничком факултету, чиме је стекао неопходне услове за пријаву докторске дисертације, Александар Шуклин је до сада објавио десет радова:

1. Александр Шуклин, „О литературе российских немцев в тюменском регионе”, *Филологический дискурс: Вестник Института гуманитарных наук ТюмГУ. Вып. 10*, Тюмень, 2012, стр. 154-159. (ISBN 978-5-400-00733-0 : 1240.00 р.) **M14**
2. Александр Шуклин, „Образ Сибири в прозе российских немцев 1990-2000-х гг.”, *Вестник Тюменского государственного университета. Гуманитарные исследования. Humanitates*, 2016, Том 2, № 2, стр. 138-147. (УДК 821.112.2 + 821.161.1 / ISSN: 2411-197X е-ISSN: 2500-0896) **M52**

3. Александр Шуклин, „Память культуры’ как теоретико-литературная категория”, *Вестник Тюменского государственного университета*, 2014, 1, стр. 187-189. (ISSN 1562-2983 / e-ISSN 1994-8484) **M52**
4. Галина Данилина, Александр Шуклин, „Фридрих Больгер. Живая рана”, *Антология литературы российских немцев второй половины XX – начала XXI в.*, Под. общ. ред. Е.И. Зейферт, Москва: МСНК пресс, 2012, стр. 42-45. (ISBN: 978-5-98355-106-0) **M45**
5. Галина Данилина, Александр Шуклин, „Иоганн Варкентин. Российские немцы в процессе перемен”, *Антология литературы российских немцев второй половины XX – начала XXI в.*, Под. общ. ред. Е.И. Зейферт, Москва: МСНК-пресс, 2012, стр. 72-75. (ISBN: 978-5-98355-106-0) **M45**
6. Галина Данилина, Александр Шуклин, „Якоб Шмаль. Ничего, кроме моей жизни”, *Антология литературы российских немцев второй половины XX – начала XXI в.*, Под. общ. ред. Е.И. Зейферт, Москва: МСНК-пресс, 2012, стр. 530-533. (ISBN: 978-5-98355-106-0) **M45**
7. Галина Данилина, Александр Шуклин, „Вольдемар Шпаар. Буквы-зёрна в колосьях-словах”, *Антология литературы российских немцев второй половины XX – начала XXI в.*, Под. общ. ред. Е.И. Зейферт, Москва: МСНК-пресс, 2012, стр. 588-591. (ISBN: 978-5-98355-106-0) **M45**
8. Александр Шуклин, „Вольдемар Гердт. Я немцем был”, *Антология литературы российских немцев второй половины XX – начала XXI в.*, Под. общ. ред. Е.И. Зейферт, Москва: МСНК-пресс, 2012, стр. 186-199. (ISBN: 978-5-98355-106-0) **M45**
9. Александр Шуклин, „Ольга Баумгертнер. Достать Луну”, *Антология литературы российских немцев второй половины XX – начала XXI в.*, Под. общ. ред. Е.И. Зейферт, Москва: МСНК-пресс, 2012, стр. 622-625. (ISBN: 978-5-98355-106-0) **M45**
10. Юрий Доманский, Александр Шуклин, „Елена Зейферт. Только розовым пальцам Бога листать календарь”, *Антология литературы российских немцев второй половины XX – начала XXI в.*, Под. общ. ред. Е.И. Зейферт, Москва: МСНК-пресс, 2012, стр. 288-291. (ISBN: 978-5-98355-106-0) **M45**

Поред објављивања научних радова, Александар Шуклин је учествовао на четири међународна научна скупа. Наведени радови су у директној и индиректној вези са предметом докторске дисертације кандидата, у којима он показује познавање књижевног корпуса руских Немаца, поетике овог књижевног стваралаштва, као и теоријских и културолошких претпоставки и методологија савременог проучавања књижевности. Интерпретативна умешност, упућеност у резултате савремених промишљања односа књижевности, теорије књижевности и културолошких дисциплина одликује ове радове, чиме кандидат испуњава све услове за пријаву теме докторске дисертације.

4. Преглед стања у подручју истраживања

Савремена књижевност руских Немаца није у оваквом теоријском смислу била тема досадашњих проучавања. Самим тим, тема дисертације је одлично одабрана и постављена на основу истаживања коју чине теорије традиције, теорије идентитета, (пост)модерне теорије књижевности итд. Александар Шуклин ће посебну пажњу, приликом проучавања деликатног статуса традиције и проблема припадности националним литературама у савременој књижевности руских Немаца, посветити прозном опусу Олега Клинга, Александра Рајзера и Хуга Вормсбехера. Кандидат ће, у процесу тумачења одабраних

романа означених писаца, користити релевантну критичку литературу о корпусу, посебно оне радове о књижевности руских Немаца (па, дакле, и ових писаца) који тематизују природу њеног развоја деведесетих година 20. века, са становишта проблема језичког и културног идентитета, са становишта утицаја друштвеног, историјског, политичког и културног контекста на обликовање те књижевности, традицијских образаца присутних у њој, промена културних парадигми до којих долази или зато што писац мења културни и политички простор или зато што је таква промена важна за јунаке књижевног текста. О односу традиције и иновације, традиције и поезије, традиције и језика, епских наратива и модерног приповедања написани су бројни зборници радова, на српском, немачком и руском језику. Александар Шуклин ће у свом истраживању моћи да се ослони и на богату теоријску литературу, из домена метаисторијске теорије (Хејден Вајт, Пол Вен), теорије односа модерне и постмодерне (Волфганг Велш), теорије постмодернизма, која за особит предмет има и статус историјског знања у савременој књижевности и култури (Линда Хачион, Брајан Мекхејл, Кристофер Батлер итд.), до постструктуралистичке литературе (Жан-Франсоа Лиотар, Жак Дерида, Ролан Барт, Мишел Фуко, Јулија Кристева, Фредрик Џејмсон, Кетрин Белси итд.).

У свом образложењу кандидат наводи да статус традиције у литератури руских Немаца, пре свега у њеном савременом хоризонту, није био у довољној мери афирмисан као предмет истраживања. Шуклин се ослања на нове увиде Елене Ивановне Зејферт, која је утврдила да у студијама руско-немачке књижевности преовлађују или историјска истраживања или етнографска проучавања оних регија у Русији у које су Немци расељавани. Управо је Зејфертова, као неистражену димензију, означила књижевно и уметничко стваралаштво, остварено у историјски динамичким условима живота једног етнитета. Динамика историјског трајања руских Немаца показује се као истински истраживачки проблем управо у пољу књижевног рада, јер се о књижевности руских Немаца може говорити само с обзиром на празнине, пукотине, тишину, које су трагови додира и међудејства историје и литературе. Дисертација Александра Шуклина треба да покаже како се, у дијахронијској и синхронијској равни, успостављају облици у којима писци и дела комуницирају са традицијом, облици у којима је традиција конфигурирана (с посебним осећањем за историјски означене прекиде), видови комуникације међу савременим писцима и облици у којима комуникација представља трансфер, стабилизацију и развој културног памћења, као и форме у којима се, како кроз централизацију тако и кроз децентрализацију, одржава идентитет једног народа и његове литературе. Предмет изучавања, дакле, релевантан је и по својој оштој важности и по актуалности и по нивоу проучености.

5. Значај и циљ истраживања са становишта актуелности у одређеној научној области

Предложена тема Александра Шуклина, *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције* има из свих горенаведених разлога добар истраживачки потенцијал. Овај рад може на основу овакве поставке да допринесе сагледавању теоријских,

књижевноисторијских и културноисторијских, поетичких, стилскоформацијских, филозофских аспеката који одређују појам књижевног и културног идентитета, као и који помажу да се разумеју како националне основе, тако и специфичности једног у необичним приликама очуваног идентитета књижевности руских Немаца. Истраживања која рад на датој тези подразумева обухватају тумачења књижевности руских Немаца пре свега у 20. веку, особито књижевни корпус који се може означити као модернистички. Аутор у свом образложењу истиче да су прозни књижевни текстови писаца као што су Олег Клинг, Александар Рајзер и Хуго Вормсбехер најрепрезентативнији за савремени увид у статус традиције и у аспекте остваривања идентитета књижевности Немаца на територији Русије. Од значаја ће стога бити и аутопоетички ставови речених аутора, који су оцртали и хоризонт књижевне самосвести. Значај и циљ овог рада јесте да испита основне проблеме разумевања и остваривања традиције у књижевности, да проблематику књижевног конфигурирања и очувања традиције разуме у контексту националне књижевности руских Немаца у ваннемачком политичком и културном простору, да основне традицијске и идентитарне рефлексе обележи и испита у прозним делима Олега Клинга, Александра Рајзера и Хуга Вормсбехера, чиме ће се не само унапредити савремено критичко разумевање дела ових писаца и оснажити њихова афирмација, већ ће се нашој и европској књижевној свести открити читав један нови и неистражени књижевни и културни хоризонт.

6. Веза са досадашњим истраживањима

До данас нема ниједне целовите студије, како на нашим просторима, тако и у свету, у којој је проучен статус традиције у савременој књижевности руских Немаца, особито статус традиције у прозном стваралаштву тројице значајних писаца овог народа: Олега Клинга, Александра Рајзера и Хуга Вормсбехера. Двострук ће се резултат отуда постићи овом дисертацијом: испитаће се карактер традиције у прозном хоризонту речених аутора, али ће тумачењем конкретних прозних радова ових писаца они повезати у једну мрежу књижевне слике друге половине 20. века. То постигнуће представља допринос како укупном тумачењу књижевности тога века, њених поетичких прелаза и дивергенција, још више, међутим, рад Александра Шуклина доприноси утврђивању знања о присутности и о аутентичној културно-књижевној парадигми руских Немаца. Као таква, ова дисертација представља и културни прилог постојању и самоосећању овог народа.

Почетак истраживања које ће Александра Шуклин спровести у својој докторској дисертацији усмерен је на дефинисање појма *традиција* и на осветљавање проблема који се, у процесу тог дефинисања, показује: разносмерност теоријског мишљења у вези са појмом. Кандидат у свом образложењу истиче и то да постојећа тумачења овог термина не задовољавају ни захтеве савремене теорије књижевности, ни потребе истраживања у оквиру ове дисертације. Стога је традиција, како је препознаје Шуклин, *проблем-материјал*. Елементи које треба осветлити да би се разумео концепт традиције у књижевности или су измењени, преображени или потпуно изостају – у књижевности руских Немаца. Шуклин зато сматра да је потребно испитати састав културног сећања руских Немаца, одражен у књижевности, како би се одредили специфични културни кодови преко којих су руски Немци, особито у времену цензуре, тишине и прекида, успели да успоставе и новим писцима и читаоцима пренесу поруку о себи. Каквог је састава та

порука, да ли је у процесу преноса модификована, како је савременици препознају, тумаче и развијају – циљ је дисертације Александра Шуклина.

У својој дисертацији кандидат ће хоризонт савремене књижевности руских Немаца испитати преко поетика тројице писаца – Олега Клинга, Александра Рајзера и Хуга Вормсбехера – и њихових модернистичких и постмодернистичких својстава. Посебно, наиме, с обзиром на проблем традиције у њиховим делима и поетикама. Шуклин ће, уз то, утврдити и везе међу овим писцима и њиховим текстовима, осветљавајући и то како се у њиховој интеркомуникацији консолидује једна књижевна и културна структура, односно како се у везама које се међу писцима и делима откривају појављује нешто друго, нешто ново, што чини књижевну и културну савременост руских Немаца. Кандидат ће користити теоријску и критичку литературу у којој се промишља статус човека и народа у историјском и књижевном искуству, као што су *Човек у књижевности старе Русије* Д. С. Лихачова, *Плутарх и античка биографија* С. С. Аверинцева, *Марксизам и филозофија језика*, *О роману и Проблеми поетике Достојевског* М. Бахтина, *Структура уметничког текста* и *Култура и прасак* Ј. М. Лотмана итд.

У образложењу предложена библиографија сасвим је одговарајућа са становишта теме која се предлаже. Кандидат, наиме, упућује на студије које осветљавају неке аспекте настанка и природе књижевности руских Немаца, као што је нпр. зборник *Књижевност народа Русије* (особито поглавље Геролда Блгера о Немцима у руској књижевности). Геролд Белгер је писао енциклопедијске чланке о немачкој књижевности у Совјетском Савезу, библиографске прегледе руских немачких писаца итд. Радове сличног, лексикографског и библиографског формата писали су и А. Фиц. и Т. Н. Чернова, чиме су проширили хоризонт знања о историји књижевности руских Немаца. Д. Буланин и Н. Вашкау писали су о проблемима културних контаката што их Немци остварују у Русији, А. А. Герман је на почетку новог миленијума сачинио више студија о историји Немаца у Русији, чиме је употпунио знања о историјском контексту књижевног развоја овог народа. Е. И. Зајферт је саставио неколико антологијских избора стваралаштва руских Немаца, пишући при томе и о рецепцији тих писаца, те о жанровима и тематско-мотивским структурама у њиховим текстовима. О проблему социјално-психолошке адаптације и интеграције Немаца у Русији писали су Л. В. Кључникова и О. В. Курило. О језичкој интеграцији писали су К. Менг и Е. Ј. Протасова, а о аспектима религиозног живота Немаца у Русији Р. Н. Лункин, С. Б. Филатов, О. А. Лиценбергер. Сва истраживања која су до сада спроведена у вези са прозом руских Немаца, пружају кандидату основу за постављање до сада неистраженог проблема *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције*.

7. Методе истраживања

Основне методе истраживања Александра Шуклина биће аналитичко-синтетички, интердисциплинарни методолошки приступ, структуралистичка и постструктуралистичка анализа књижевног дискурса, усаглашавање и синтетисање различитих теоријских перспектива, књижевноисторијских и културноисторијских знања, као и интерпретативних метода. Од секвенцијалних анализа, кандидат ће се служити структуралним (при

одређивању кључних особина предмета истраживања) и компаративним методом (ради уочавања односа књижевности руских Немаца према фундаментима немачке књижевности и према темељним особина руске књижевности). При одређивању корпуса проучаваних дела, водило се рачуна о присутности градива неопходног за испитивање проблема традиције у савременој књижевности руских Немаца, али и о значају тих дела – о њиховој релевантности у структури књижевно-културног идентитета руских Немаца. Приликом самих тумачења кандидат ће активирати и основне методолошке стратегије наратологије, постструктурализма, феноменологије и културолошких студија.

8. Очекивани резултати докторске дисертације

Дисертација *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције* Александра Шуклина требало би да протумачи, образложи и докаже следеће очекиване резултате истраживања:

- Да се идентификују и дефинишу основни елементи савремених теорија традиције и идентитета.

- Да се препознају и формулишу оперативни модели за тумачење књижевности у којој се оцртавају вредности једне националне књижевне и културне традиције, односно једног књижевног идентитета.

- Да се испитају културолошки, историјски и књижевни елементи засебности литературе Немаца и културног памћења Немаца у простору руске културе и књижевности.

- Да се проуче аспекти историјског, културолошког и књижевног генерисања литературе руских Немаца из немачке књижевности.

- Да се осветли хоризонт савремене књижевности руских Немаца и основни поетички обрасци у којима се та књижевност остварује као књижевна и културна самосвест.

- Да се утврде модернистички и постмодернистички обрасци интерпретирања традиције у књижевности друге половине 20. века.

- Да се уоче и испитају основни тематски, језичко-стилски, поетички, идеолошки, културолошки карактери традицијских образаца у прозној литератури Олега Клинга, Александра Рајзера и Хуга Вормсбехера.

- Да се у прозној литератури Олега Клинга, Александра Рајзера и Хуга Вормсбехера читају продуктивни модели књижевног реинтерпретирања, па тако и активни модели настављања, традиције и идентитета руских Немаца.

9. Оквирни садржај дисертације

Докторска теза Александра Шуклина *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције* требало би да, према плану кандидата, садржи следећа поглавља, која ће током истраживања и писања дисертације применом тематских, идејних и формалних критеријума бити подељена у различита потпоглавља:

I УВОД

1. Традиција – основне теоријске перспективе за разумевање појма
2. Традиција и књижевност – теоријске, филозофске и поетолошке перспективе
3. Културно памћење и историја књижевности

II КУЛТУРНИ И КЊИЖЕВНИ ИДЕНТИТЕТ РУСКИХ НЕМАЦА

1. Историјски и културолошки елементи идентитета руских Немаца
2. Везе књижевности руских Немаца са немачком литературом
3. Однос књижевности руских Немаца са руском литературом
4. Поетика књижевности руских Немаца

III САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ РУСКИХ НЕМАЦА

1. Хоризонт савремене књижевности руских Немаца – периодизација, представници, поетика
2. Поетичке одлике прозног стваралаштва Олега Клинга
3. Поетичке одлике прозног стваралаштва Александра Рајзера
4. Поетичке одлике прозног стваралаштва Хуга Вормсбехера

IV СТАТУС ТРАДИЦИЈЕ У САВРЕМЕНОЈ КЊИЖЕВНОСТИ РУСКИХ НЕМАЦА

1. Проблем традиције у прозном делу Олега Клинга
2. Проблем традиције у прозном делу Александра Рајзера
3. Проблем традиције у прозном делу Хуга Вормсбехера

V ЗАКЉУЧАК

1. Шта је књижевна традиција?
2. Идентитет савремене књижевности руских Немаца

10. Подаци о ментору

Ментор при изради докторске дисертације *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције* Александра Шуклина биће проф. др Драган Бошковић, редовни професор на Катедри за српску књижевност (Ужа научна област: Српска књижевност), на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу и предавач на Докторским студијама из филологије (језик и књижевност) и Докторским студијама из српског језика и књижевности на Филолошко-уметничком факултету Универзитета у Крагујевцу. Професор Бошковић руководио је изразом низа компаратистичких дисертација, био Ментор и члан комисија докторским радовима на катедрама за стране филологије (англистика, хиспанистика). Професор Драган Бошковић на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу предавао је и предаје између осталог предмете који су у вези са савременом српском и светском књижевношћу, те компаратистичким и интеркултурним истраживањима: Српски модернизам, Европски идентитет српске књижевности 1, Наратологија, Политички аспекти књижевности, Преглед јужнословенских књижевности, Општа књижевност итд. Ментор је професор Српске књижевности 20. века, што је по епохалном карактеру корпуса најближе корпусу који је предмет дисертације Александра Шуклина. Бошковић је аутор пет научних монографија, приређивач двадесет књига/зборника, учесник великог броја међународних и националних научних скупова, и аутор десетина научних радова из своје области. Руководилац је научног пројекта

основних истраживања 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевности култура: национални, регионални, европски и глобални оквир*.

Наводимо овде и како се захтева и неколико библиографских јединица проф. др Драгана Бошковића:

2015. „Цинизам медицине и лечење литературом“, *Теме*, Ниш, бр. 1/2015, стр. 263-273. (ISSN 0353-7919; UDK 61:172.4+82:2-468.6) **M24**

2014. „Случај 'г. Домановић': поетички идеологизам и политички нихилизам“, *Књижевна историја*, Београд, год. 46, бр. 153, стр. 395-408 (УДК 82.163.41.09 Домановић Р. / 821.163.41:316.75 / ISSN 0350-6428) **M24**

2013. „Bez imena i znaka: Nihilizam Andrićeve figuracije mostova“, *Slavistična revija*, Slavistično društvo Slovenije, Ljubljana, 4/2013, str. 621-629. (UDK 821.163.41.09Andrić I. / ISSN 0350-6894 / SSCI/АНСИ листа) **M23**

2012. „Модернитет и генеза епифанија у прози Лазе Лазаревића“, *Књижевна историја*, Београд, год. 44, бр. 146 (2012), стр. 41-59. (УДК 821.163.41.09-32 Лазаревић. Л. ISSN 0350-6428.) **M24**

2011. „Историја и нарација, теорија и фикција“, *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, Матица Српска, Нови Сад, бр. 59, св. 1, стр. 31-43. (УДК 930; ISSN 0543-1220) **M24**

2011. „Политике српског постмодернизма“, *Наслеђе*, бр 21, Крагујевац, стр. 9-21. (ISSN 1820-1768 / COBISS.SR-ID 115085068 / УДК 821.163.41.02 ПОСТМОДЕРНИЗАМ) **M51**

2015. „Српска књижевност: јуче, данас, сутра“, *Значај српског језика и књижевности за очување идентитета Републике Српске IV: Будућност српског језика и књижевности у Републици Српској и процеси (дез)интеграција*, ур. Милош Ковачевић, Филозофски факултет, Источно Сарајево, Пале, стр. 57-72. [ISBN 978-99938-47-63-2] **M14**

2015. „УЗАЛУД: Поетичко место Бранка Миљковића у једновековној модернизацији српског песништва“, *Бранко Миљковић, ново читање* (Зборник са научног скупа одржаног у Нишу 14-15. јуна 2014. године), ур. Данијела Поповић, Филозофски факултет Универзитета, Ниш, стр. 275-284. [УДК 821.163.41.09 Миљковић Б. 82.09 / ISBN 978-86-7379-397-9] **M14**

11. Научна област дисертације

Научна област теме докторске дисертације дисертације *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције* Александра Шуклина је, у ширем смислу, културолошко-компаративна, а у ужем: савремена (светска) књижевност, компаративна књижевност (руска књижевност и немачка књижевност).

12. Научна област чланова комисије

Доц. др Јелена Арсенијевић Митрић је доцент за Теоријске књижевне дисциплине и општа књижевност на Катедри за српску књижевност на Филолошко-уметничком

факултету Универзитета у Крагујевцу. Аутор је научне монографије *TERRA AMATA VS. TERRA NULLIUS: Дискурс о (пост)колонијализму у делима Б. Вонгара и Ж. М. Г. ле Клезиоа* (2016) и неколико десетина научних радова из своје области. Учествовала је на великом броју националних и међународних научних скупова, округлих столова и трибина у земљи и иностранству. Оперативни је уредник научног часописа *Липар* и истраживач на научном пројекту основних истраживања 178018: *Друштвене кризе и савремена српска књижевности култура: национални, регионални, европски и глобални оквир*.

Проф. др Ирина Антанасијевић је ванредни професор за научну област Руска књижевност на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Била је члан уређивачког одбора часописа *Градина* и *Facta universitatis*, а сада је члан уређивачког одбора часописа *Славистика* и *Научный результат*. Члан је Управе Славистичког савеза Србије и уредник пројекта *Раскo*. Приредила је десетак монографских публикација, суделовала је у организацији више од тридесет конференција и трибина. Учествовала је у комисијама и била ментор за одбрану докторских дисертација и магистарских теза. Учествовала је у раду неколико националних и међународних научних пројеката. Суделовала је у изради неколико лексикографских и енциклопедијских публикација. Аутор је два уџбеника руског језика за факултете. Аутор је и преко сто научних радова.

Закључак и предлог

На основу свега изнетог следи да је тема *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције* захтевна, актуелна, научно значајна, истраживачки изазовна и до сада неистражена (или недовољно истражена), дакле подобна за обраду у оквиру докторске дисертације.

Тиме што су му признати испити положени на Докторским академским студијама (смер Теорија књижевности. Текстологија) на Институту за филологију и новинарство Тјуменског државног универзитета и што је, захваљујући томе, уписао трећу годину студија на Докторским студијама из књижевности на Филолошко-уметничком факултету (модул: Докторске студије из књижевности), Александар Шуклин је испунио све законом предвиђене услове за пријаву докторске дисертације. Осим овог формалног услова, он је својим објављеним научним радовима и излагањима на конференцијама потврдио да испуњава и научне услове прописане *Правилником о пријави, изради и одбрани докторске дисертације Универзитета у Крагујевцу*. Образложење докторске дисертације које је кандидат доставио потврђује да је реч о оригиналном раду, јасно профилисаног плана и хипотеза, проблемских целина, актуелне научнотеоријске методологије и адекватно пробране литерарне и теоријске грађе.

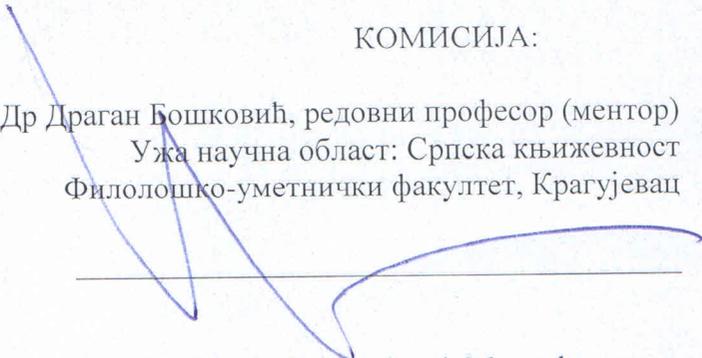
Комисија препоручује Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу да **Александру Шуклину** одобри за израду докторске дисертације тему *Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције* под менторством проф. др Драгана Бошковића.

Савремена књижевност руских Немаца: проблем традиције под менторством проф. др Драгана Бошковића.

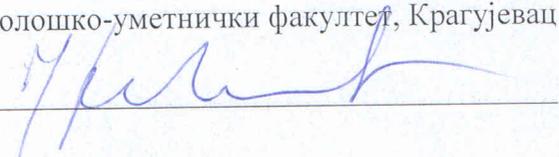
Крагујевац, март 2018. године

КОМИСИЈА:

1. Др Драган Бошковић, редовни професор (ментор)
Ужа научна област: Српска књижевност
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац

2. Др Јелена Арсенијевић Митрић, доцент
Ужа научна област: Теоријске књижевне дисциплине и општа књижевност
Филолошко-уметнички факултет, Крагујевац

3. Др Ирина Антанасијевић, ванредни професор
Ужа научна област: Руска књижевност
Филолошки факултет, Београд